

[Langsted]

Vi er som sagt indstillet på, at forslaget skal afvises, men jeg imødeser et meget interessant udvalgsarbejde.

Ib Nørlund (DKP):

Naturligvis støtter vi det fremsatte forslag. Vi har selv på forskellig vis foreslået foranstaltninger på samme linje, for det er simpelt hen nødvendigt for at oprette troværdighed om Danmarks Sydafrikapolitik.

Hr. Svend Andersen (Rosk. a.) frembar her fremskridtspartiets grimme ansigt – for at bruge hans egne ord. Han nåede samtidig at frembære en, enten påtaget eller faktisk uvidenhed om forholdene i verden i dag, i den socialistiske verden og andre steder.

Der synes at være en uvidenhed om, at stillingen til racisme og apartheid er noget, som er grundlagt i selve FN's charter. I selve det grundlæggende dokument er kampen imod sådanne onder gjort til en fælles opgave, og i tidens løb er det mere og mere trængt igennem en række vedtagelser i FN, at det var nødvendigt også at sætte handling bag disse ord. Det har vel også haft indflydelse på regeringens stilling. Men det kniber for den, den har jo nogle vanskeligheder, især fra de allierede, som man har anskaffet sig, og som man som regel bruger megen tid til at hylde for deres store indsats for menneskerettighederne osv. Derfra er der kommet en modstand og veto og den slags, som har forhindret gennemførelsen af foranstaltninger, også dem, som man fra dansk side har gjort sig til talsmand for.

Det må da også gøre indtryk på regeringen og socialdemokratiet, går jeg ud fra, når man kan se, at de arrangerer møder om Sydafrika, inviterer folk, som formentlig er dem nærtstående, fra de sydafrikanske frihedsbevægelser og dér bliver udsat for kritik af, at Danmark ikke tager en mere beslutningsstilling, end det har gjort. Jeg håber altså, at alt dette kan bidrage til, at man går handlingens vej.

Jeg kan medgive ministeren, at det er vanskeligt at drøfte disse problemer rigtigt på den måde, der nu er lagt op til her i salen, men jeg vil dog benytte lejligheden til at udbyde ét punkt på baggrund af et for mig ganske utilfredsstillende svar på et skriftligt spørgsmål til udenrigsministeren for nylig, netop Elsams kul. Dér blev et tilsvarende

forslag som det her afvist med, at regeringen desværre ikke kan give ordre. Men sagen er, at man har tusind veje til at give vink i mange andre anliggender, specielt i forholdet til et foretagende som Elsam. Så var det, jeg opfordrede til, at man i det mindste gør som med hensyn til sporten, nemlig gør opmærksom på, at regeringen hilser det velkommen, hvis Elsam tager et sådant skridt, så meget mere som Elsams direktør har sagt, at man ville være åben for sådanne henstillinger af moralsk art.

Om kullet fra Sydafrika er sandheden, at det er en handel, der først er påbegyndt i de allerseneste år. De sidste statistiske oplysninger viser den udvikling, at mens man – det går kun til november i hvert år – i 1976 havde en kulimport på godt og vel 4 mill. kr. fra Sydafrika, så havde man i første halvår af 1977 en import på 19 mill. kr. og fra juli til november 1977 på 37 mill. kr., altså en ganske voldsom stigning på det område. Jeg synes, at det må være føleligt for regeringen at eftertænke den ting, at når man står og fremfører sin politik internationalt, så kan folk slå op i statistikken og sige: ja men herregud, hvad gør I selv samtidig?

Der var toner om, at man også måtte erkende et eget ansvar her, og det håber jeg får indflydelse på de ting, vi vil opleve under udvalgsbehandlingen. Men hele historien hænger også sammen med, at det foretagende, der formidler handelen af de sydafrikanske kul til Danmark, er Shell, og dette internationale monopol har netop i den seneste tid forøget sine investeringer i de sydafrikanske miner. Her ligger måske også noget af forklaringen på, at kapitalens partier her i debatten udlægger menneskerettigheder på den måde, som man ret forbavsende har kunnet være vidne til.

Bolvig (RV):

Hr. Svend Andersen (Rosk. a.) har naturligvis ret i, at menneskerettighederne krænes mange steder i verden, bl. a. i Polen. Men der er vel næppe noget sted, hvor menneskerettighederne krænes så groft som netop i Sydafrika. Sydafrika adskiller sig fra alle andre lande, hvor menneskerettighederne krænes, derved, at det er verdens eneste racediktatur. Forholdene skærpes fra dag til dag. En løsning på de forfærdelige forhold,